

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Dato: 10. mars 2015
Vår ref.:
Deres ref.: 14/5757 SL HSH/KR

Høringsuttalelse: NOU 2014: 13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev av 05.01.15 hvor det bes om kommentarer til Scheel-utvalgets utredning NOU 2014: 13, Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi.

Med dette oversendes våre synspunkter.

Vedlegg

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Idar Kreutzer
Administrerende direktør

Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi

1. Finans Norges hovedsynspunkter

Norge er en liten, åpen økonomi som i betydelig grad er utsatt for internasjonal konkurranse om kunder og kapital. Skattepolitikken er et av de helt sentrale rammevilkårene for å avgjøre hvilken konkurranse-, vekst- og innovasjonsevne næringslivet har. Finans Norge er derfor opptatt av at skattesystemet ikke skal påføre næringslivet en konkurranseulempe. Over tid vil en slik ulempe ramme næringslivet, arbeidstakere og til syvende og sist vår felles evne til å finansiere velferdsstaten i årene fremover.

De siste årene har flere land satt ned selskapsskattesatsen og gjort andre endringer i skattesystemet med det formål å stimulere innenlandsk vekst og næringsutvikling. I 2016 vil selskapsskattesatsen være 22 prosent både i Danmark og Sverige. Norge er i så måte blitt hengende etter. Dette, sammen med behovet for å forhindre skatteflukt som følge av økt internasjonal mobilitet av skattegrunnlag, var utgangspunktet for oppnevningen av Scheel-utvalget i mars 2013. Finans Norge vil støtte oppnevningen, og mener utvalgets mandat gir en god og riktig beskrivelse av mål og utfordringer:

Målet med utredningen er å sikre at Norge i årene som kommer har et robust skattesystem som er tilpasset stor internasjonal mobilitet av skattegrunnlag. Skattesystemet må også fremover bidra til at velferdsordningene kan opprettholdes, samtidig som det skal være attraktivt å investere og skape arbeidsplasser i Norge.

Finans Norge er særlig positiv til at det i mandatet så tydelig fremkommer at Norge må ha et skattesystem som er robust overfor den internasjonale utviklingen, hvilket i klartekst betyr at norske bedrifter ikke må oppleve norske skatteregler som et konkurransemessig handikapp.

Skattesystemet må også framover bidra til vekst i økonomien, arbeidsplasser og skatteinntekter fra næringsvirksomhet, understreket den gang finansminister Sigbjørn Johnsen da han overleverte mandatet til utvalget. Finans Norge deler dette overordnede synet, og vi har lagt det til grunn i vår vurdering av utvalgets forslag.

Utvalgets foreslåtte hovedgrep er lettelser i selskapsbeskatningen ved at skattesatsen reduseres betydelig. Det foreslås også endringer i formuesskatten, merverdiavgiften og personbeskatningen. Mange av enkeltforslagene er godt begrunnet og lett å gi sin støtte til, andre mener vi er svakere begrunnet og vil virke mot hovedformålet med utredningen. Vi savner også en grundig vurdering av den samlede effekten av forslagene. Videre mener vi utvalget, i sin vurdering av beskatningen av finansnæringen, i liten grad tar hensyn til den dynamiske utviklingen næringen er inne i. Utviklingen innebærer at man vil få store skattemessige utfordringer og konkurransevidringer som følge av

avgrensingsproblemer, bransjeglidninger, teknologisk utvikling og fremvekst av grenseoverskridende tjenester.

Norge trenger en bred og helhetlig debatt om skattesystemet. Utvalget fremholder at det på flere områder er behov for nye og grundigere utredninger. Det vil være uheldig for den samlede debatten, og skattesystemet som helhet, dersom utvalgets utredning blir stykket opp og behandlet enkeltvis med ulik fremdrift. Finans Norge vil oppfordre til en så samlet og koordinert behandling av utvalgets forslag som mulig.

Finans Norges hovedsynspunkter kan oppsummeres slik:

- **Redusert selskapsskattesats vil styrke norsk konkurranseevne og gjøre det mer attraktivt å investere og skape arbeidsplasser i Norge:**

Det er positivt at utvalget har anvist en betydelig reduksjon i selskapsskatten som en del av en effektiv og god måte å tilpasse seg den internasjonale utviklingen. Finans Norge ber departementet vurdere en noe høyere skattesats enn flertallets forslag, for eksempel 22 prosent. Dermed reduseres inndekningsbehovet og man kan unngå å innføre regler som Finans Norge mener er uheldige. Vi viser her til kommentarer til de konkrete forslagene under. Finans Norge mener det dermed vil gjøre det mer attraktivt å investere og skape arbeidsplasser i Norge. På den annen side foreslår utvalget økt beskatning av norske investorer på en slik måte at nettoeffekten fremstår som uklar. Dette kan oppfattes som eierfiendtlig og sterkt diskriminerende overfor norske aksjonærer, og vi kan vanskelig se at den samlede effekten av forslagene bidrar til å gjøre det "attraktivt å investere og skape arbeidsplasser", slik formålet med utredningen er.

- **Skatt på finansielle tjenester er ikke formålstjenlig, vanskelig å innføre og i utakt med den internasjonale utviklingen:**

Utgangspunktet for Scheel-utvalget var å foreslå endringer i skattesystemet som bidrar til at norske bedrifter kan konkurrere på mest mulig like vilkår med internasjonale konkurrenter. På den bakgrunn konkluderer utvalget med at beskatningen av næringsvirksomhet må reduseres. Denne konklusjonen omfatter også finansnæringen, og utvalget sier at reduksjoner i selskapsskattesatsen også bør omfatte finansiell sektor. Samtidig er finansnæringen den eneste næringen som er særskilt vurdert i utredningen. Her konkluderer utvalget tvert imot med at prisen på finansielle tjenester bør økes gjennom merverdiavgift, noe som vil være i konkurransemessig ugunst for næringen.

Utvalgets utgangspunkt er at finansielle tjenester er lavere beskattet enn andre tjenester i samfunnet, noe som gir et overforbruk. Påstanden om et overforbruk av finansielle tjenester i Norge er imidlertid verken nærmere utdypet eller dokumentert. Finans Norge mener dette er en uriktig påstand. Det er ikke noe som tyder på at nordmenn har et generelt overforbruk av finansielle tjenester, og vi oppfatter heller ikke at myndighetene generelt mener det. Utvalget er tydelige på at avgiftsøkningen ikke skal ramme finansnæringen, men veltes over på prisen til sluttbruker. Det er imidlertid ikke vurdert hvilke konsekvenser en slik prisøkning vil ha for sluttbrukerne av disse tjenestene. Merverdiavgift på finansielle tjenester er vurdert en rekke ganger tidligere, og konklusjonen har hver gang vært at dette verken er formålstjenlig eller praktisk mulig. Heller ikke i EU er dette nå en aktuell problemstilling. Norge bør ikke innføre et eget avgiftsregime for finansielle tjenester som i tillegg blir svært vanskelig å gjennomføre rent praktisk. Vi mener dette strider mot formålet med den forestående omleggingen av det norske

skattesystemet.

Finans Norge viser forøvrig til nærmere omtale av våre synspunkter på utvalgets forslag i de følgende kapitler i denne høringsuttalelsen.

Innholdsfortegnelse

2.	Bakgrunn for våre synspunkter	6
2.1	Behov for skattereform	7
3.	Beskatning av finanssektoren	8
3.1	Er finansnæringen underbeskattet?	9
3.2	Ikke overforbruk av finanstjenester	10
3.3	Beskatning av finanssektoren	11
3.4	Indirekte skatt på finansielle tjenester	13
3.5	Konklusjon	17
4.	Merknader til øvrige forslag	19
4.1	Bedriftsbeskatning	19
4.2	Tiltak for å motvirke overskuddsflytting	19
4.3	Begrensninger i rentefradraget	22
4.4	Endringer i inntektsbeskatningen av personer	25
4.5	Skatt på formue og eiendom	27
5.	Finans Norges skatteposisjoner	29
5.1	Overordnede prinsipper for skattesystemet	29
6.	Vedlegg	32

2. Bakgrunn for våre synspunkter

Skattepolitikken er en helt avgjørende rammebetingelse for den økonomiske utviklingen i Norge. I tillegg til at finansnæringen selv er et skattesubjekt på lik linje med andre bedrifter i Norge, er hver eneste bedrift, og hver eneste arbeidstager i Norge, kunde i en eller flere deler av finansnæringen. Skattesystemet påvirker dermed finansnæringen både direkte og indirekte. Derfor er vi svært opptatt av at vi har et skattesystem som ikke gir finansnæringen og dens kunder et konkurransehandikapp som svekker evnen til lønnsom vekst, innovasjon og omstilling.

Finansnæringen ivaretar flere samfunnskritiske funksjoner i det norske samfunnet.

- Næringen er hovedkilde til finansiering for bedrifter og privatpersoner
- Næringen sikrer privatpersoner og bedrifter mulighet til å planlegge og ta ansvar for egen fremtid og trygghet utenom offentlige ordninger gjennom sparing og forsikring
- Næringen forvalter og utvikler en vesentlig andel av samfunnets finansielle infrastruktur, som gjør finansielle transaksjoner mulige, trygge og lite ressurskrevende for både privatpersoner, bedrifter og offentlig virksomhet

En velfungerende finansnæring er en forutsetning for et velfungerende, moderne samfunn. Det finnes knapt en voksen person eller en bedrift i Norge som ikke vil bli påvirket ved vesentlige endringer eller problemer i finansnæringen. Derfor er næringen også underlagt særlig sterk regulering og overvåkning fra både myndighetene, forbrukerinteresser og medier. Samtidig gir det grunn til varsomhet i forhold til endringer i rammebetingelser fra myndighetenes side. Ikke minst er det viktig at man har oversikt over hvordan endrede rammebetingelser påvirker næringen, dens kunder og tredjeparter direkte og indirekte, og hvordan utviklingen av samfunnsviktige funksjoner vil påvirkes fremover som følge av ny regulering.

De siste årene har vi sett en eksplosiv utvikling i antallet tilbydere av ulike betalingstjenester, pengeoverføringstjenester og innskuddsprodukter som er tilgjengelige for norske forbrukere utenom den etablerte norske finansielle infrastrukturen. Den teknologiske utviklingen gjør det mulig å tilby finansielle tjenester på tvers av landegrenser på stadig nye områder, og utviklingen er uoversiktlig, både for forbrukere og myndigheter. Tilbydere som ikke er definert som finansinstitusjoner, og dermed ikke er underlagt lovgivning og tilsyn på dette området i Norge, står for en stadig større del av dette tjenestetilbudet.

Endringer i rammevilkår for norske finansinstitusjoner, som pålegger norske finansinstitusjoner merkostander, kan dermed påvirke konkurransen, ikke bare mellom norske og utenlandske finansinstitusjoner i Norge, men også mellom den regulerte, norske finanssektoren, og en rekke andre uregulerte tilbydere av ulike finansielle tjenester. Ved endringer i rammebetingelser for norske finansinstitusjoner er det derfor svært viktig at man sikrer at tilsvarende endringer også vil gjelde for andre tilbydere av tilsvarende tjenester, og at effektene på tilbudet til norske sluttbrukere og en opprettholdt finansiell infrastruktur i Norge i regi av næringen er nøye vurdert.

2.1 Behov for skattereform

Nedsettelsen av Scheel-utvalget, og dets mandat, viser at det er bred politisk forståelse for at vi trenger en ny skattereform i Norge. Utgangspunktet er at vi må tilpasse det norske skattesystemet til en internasjonal utvikling med mer mobile skattegrunnlag og lavere selskapsskattesatser. For et land som Norge, med et næringsliv som i særlig stor grad er eksponert for internasjonal konkurranse, er mest mulig like skatteregler helt avgjørende i forhold til vekst og verdiskaping. Nedsettelsen av utvalget er da også en erkjennelse av at de offentlige finansene på lengre sikt vil komme under press, som en følge av befolkningens aldring. Gjennom å forbedre strukturelle forhold i norsk økonomi i dag, står vi bedre rustet til å møte disse utfordringene.

Et konkurransedyktig skattesystem er med andre ord svært viktig for å møte hovedutfordringen Norge som nasjon står overfor, og det haster: Reduserte impulser fra olje- og gassindustrien skaper betydelige utfordringer også på kort sikt. Dersom vi i tillegg er på etterskudd med å reformere skattesystemet, risikerer vi en kraftig oppbremsing i økonomien med store konsekvenser for vår evne til å finansiere den velferdsstaten vi ønsker Norge skal være.

Behovet for en rask og lønnsom omstilling i næringslivet må tillegges stor vekt i forhold til enkeltelementene i en ny skattereform, samt i forhold til tempoet i behandlingen av utvalgets utredning og til den endelige implementeringen av en ny reform.

Sammen med forskning og høyere utdanning, og satsing på infrastruktur og samferdsel, er skattepolitikken helt sentral for å ruste Norge for fremtiden. Når vi nå har fått forelagt oss en utredning om fremtidig bedriftsbeskatning, bør vi benytte anledningen til å ta nødvendige grep for å sikre at vi får en skattepolitikk som nettopp stimulerer til nødvendig omstilling og lønnsom vekst i næringslivet.

Finansnæringen som katalysator for omstilling og vekst

Finansnæringen i Norge finansierer en større andel av næringslivets lån enn i de fleste andre land. 80 prosent av norske bedrifter er avhengig av bankfinansiering for å finansiere vekst, investeringer og løpende drift. Våre liv- og pensjonsselskaper investerer i aksjer og andre verdipapirer utstedt av norske bedrifter, og bidrar således til å sette norsk kapital i arbeid. Finansnæringen i Norge er derfor helt avgjørende for å sikre norsk næringsliv tilgang til egen- og fremmedkapital som i neste omgang kan brukes til nødvendige omstillinger, lønnsomme investeringer og satsing på forskning og utvikling. En omlegging av skattesystemet må ta innover seg den viktige rollen finansnæringen spiller som katalysator for omstilling og vekst.

3. Beskatning av finanssektoren

Utvalget har i sin utredning en separat gjennomgang av beskatningen av finansnæringen i Norge med hovedvekt på indirekte skatt, og foreslår at det skal innføres merverdiavgift på vederlag for finansielle tjenester og en avgift på margininntekter med et samlet proveny på 3,5 mrd kroner. Det er kunder som ikke er merverdiavgiftspliktige som ikke får tillagt mva på disse tjenestene siden det ikke beregnes mva på bankrenter, pensjonspremier eller forsikringspriser.

Økt pris på finansielle tjenester

Utvalget understreker at finansnæringen i Norge i store trekk arbeider under det samme skatteregimet som andre næringsdrivende. Det er ikke behov for en sterkere beskatning av finansnæringen i seg selv, men utvalget hevder at unntaket fra mva på finansielle tjenester medfører at disse tjenestene er rimeligere enn de burde være, og at dette medfører et overforbruk av slike tjenester.

Utvalget ønsker at det foreslåtte provenyet på 3,5 mrd kroner skal gjøre utslag i form av høyere priser for sluttbruker av finanstjenester. Dette vil og skal mao slå ut i pris til sluttbruker.

Overforbruk av finansielle tjenester?

Utvalget går ikke nærmere inn på hvilke finansielle tjenester de mener nordmenn overforbruker. Finans Norge deler ikke bekymringen over at nordmenn har for stort forbruk av forsikring, pensjonssparing eller betalingsformidling. Myndighetene har også et uttalt mål om å bidra til å drive ned prisene på boliglån, forsikring og andre finansielle produkter og tjenester gjennom å bidra til mest mulig effektiv konkurranse. Den generelle økte beskatningen utvalget foreslår vil ramme alle slike "hverdagslige" tjenester til norske forbrukere og næringsdrivende. Hvis myndigheten ønsker å redusere forbruket av finansielle tjenester, er det hensiktsmessig at man identifiserer og definerer hvilke tjenester dette er, og at eventuelle tiltak rettes inn mot disse konkrete tjenestene.

Konsekvenser for konkurranseevnen må utredes

Utvalget synes å legge til grunn at ved å øke prisen på finansielle tjenester gjennom illeggelse av en avgift, vil dette medføre et mindre forbruk av disse tjenestene. Det stilles spørsmål til om en slik løsning også vil ramme finanssektoren i form av trangere økonomiske rammer og dermed svekke sektorens konkurranseevne ift utenlandske aktører. Dermed vil man få en uheldig effekt for næringens konkurranseevne som bygger på en feil premiss om overforbruk av finansielle tjenester.

Norsk finansnæring er en ekstremt integrert del av norsk økonomi, og har kundeforhold til samtlige norske næringsdrivende og bedrifter, og alle personer i inntektsgivende arbeid. En så vidt sterk økning i beskatningen av finansielle tjenester som utvalget legger opp til, vil ikke kunne gjennomføres uten betydelige konsekvenser for næringsliv og privathusholdninger i Norge. Utvalget har ikke kommet inn på noen vurdering av disse konsekvensene, hvilke utslag innføringen av merverdiavgift på gebyrbelagte finansielle tjenester og skatt på margininntekter vil innebære, eller problematisert hvordan dette vil slå ut for konkurranseevnen i Norge.

Store og kompliserte avgrensninger

Et annet sentralt område som ikke er berørt i utvalgets utredning er de store og svært kompliserte avgrensningene som må foretas dersom systemet skal innføres. Det vil kunne skape store konkurransevridende effekter mellom utenlandske og innenlandske tilbydere av finansielle tjenester,

medføre ulik beskatning av like tjenester avhengig av distribusjonskanal, og slå svært ulikt ut på områder med sterk bransjeglikning. Dette er også forhold som må utredes

Utredet en rekke ganger tidligere

Med utgangspunkt i at det er vanskelig å innføre merverdiavgift på finansielle tjenester, har det med ulike mellomrom blitt fremsatt alternative beskatningsformer for finanssektoren, herunder transaksjonsskatt, stabiliseringsavgift og aktivitetsskatt. Utvalget berører disse i sin utredning, og konkluderer med at ingen av dem er verken treffsikre eller formålstjenlige. Finans Norge støtter utvalgets omtale og vurderinger på dette punktet.

Utvalgets forslag til beskatning av finanssektoren virker verken godt begrunnet eller grundig utredet. Det er naturlig for Finans Norge å knytte noen særskilte kommentarer til disse forslagene.

3.1 Er finansnæringen underbeskattet?

Det kan skapes et inntrykk av at finansnæringen er underbeskattet og skattesubsidiert. Faktum er imidlertid at finansnæringen er den næringen i Fastlands-Norge som betaler mest skatt. I følge SSB var utliknet skatt til finansnæringen 15,3 mrd. kroner i 2013. Til sammenligning var utliknet skatt til varehandelen 9,9 mrd. kroner, energisektoren 9,5 mrd. kroner, industrien 7,9 mrd. kroner og transportsektoren 6,3 mrd. kroner.

(Se vedlegg 1 om skatt på finansnæringen i Norge)

Finansnæringen representerer 3 prosent av sysselsettingen og 7 prosent av verdiskapningen i Norge. Allikevel er finanssektoren den næringen som betaler mest skatt både forholdsmessig og nominelt. Dette skyldes blant annet at selskapsskatten har særlig betydning for finanssektoren. Industri og varehandel beskattes for en stor del på arbeidskraften, mens finanssektoren i større grad beskattes på overskuddet. (se tabell under).

	Industri		Varehandel mv.		Finansierings- og forsikringsvirksomhet	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Bruttoprodukt	180 504	188 171	190 035	189 183	101 473	118 031
Skattbar inntekt	42 912	29 964	44 648	38 720	34 551	70 923
Total utlignet skatt	11 696	7 974	12 476	10 780	9 703	19 897
Skatt som andel av bruttoprodukt	6,2	4,2	6,6	5,6	9,6	16,8
Antall aksjeselskap	12 146	12 417	42 381	44 020	15 732	16 127
Antall i skatteposisjon	5 341	5 424	18 320	18 592	5 551	5 870

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kilde: NOU 2014:3, Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi

Som tabell 9.1 i Scheel-utvalgets utredning viser, utgjorde selskapsskatten målt som andel av bruttoproduktet hele 16,8 prosent i finansnæringen i 2012. Til sammenligning var tilsvarende tall 4,2 prosent i industrien og 5,6 prosent i varehandelen.

Scheel-utvalget har en viktig presisering av at det er de finansielle tjenestene, og ikke næringen i seg selv, som er omfattet av momsunnthet.

Sikringsfondsavgift og finansiell stabilitet

I tillegg til denne skattebelastningen, betaler finansnæringen også avgift til Bankenes sikringsfond og forsikringsselskapenes garantifond til oppbygging av kapital utover minimumskravene. Selv om sikringsfondsavgiften ikke går inn i statskassen, er den pålagt av myndighetene og det er allmenn aksept for at den bør medregnes i det samlede skattetrykket for næringen. Bankenes avsetning til sikringsfondet var ca 1,5 milliarder kroner i 2013, og samlet hadde sikringsfondet 26,7 mrd innestående ved utgangen av 2013.

Skatteregler knyttet til gjeldsfavorisering kan utgjøre en risiko ikke bare for selskapene selv, men for det finansielle systemet som helhet. Utvalget peker imidlertid på at det er andre deler av politikktutforming og regelverket enn skattespørsmål som er satt til å ivareta finansiell stabilitet. Finans Norge slutter seg til konklusjonen om at hensynet til finansiell stabilitet ivaretas gjennom regulering av og tilsyn med finansinstitusjonene og finansmarkedene. Samtidig bidrar avgiften til Bankenes sikringsfond til oppbygging av kapital utover minstekravene.

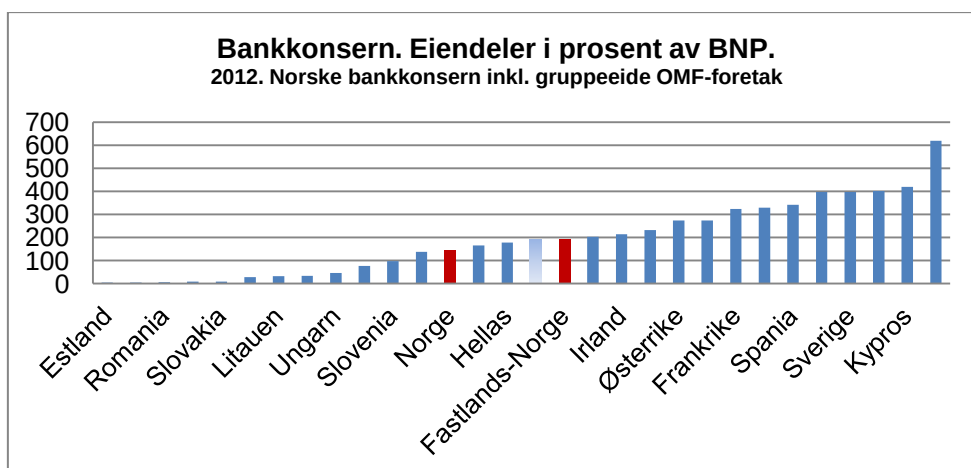
Det bør i denne sammenheng også påpekes at finansnæringen er i en særstilling hva gjelder å finansiere regelverksutforming gjennom fullfinansieringen av Finanstilsynet. Finanstilsynet har i stor grad fått delegert regelverksutforming. Når finanstilsynets utgifter utliknes til fulle på finansnæringen, bidrar ikke finansnæringen kun til finansiering av tilsynsarbeidet, men også regelverks- og myndighetsarbeid.

3.2 Ikke overforbruk av finanstjenester

Scheel-utvalget skriver på side 234 i utredningen at unntaket for merverdiavgift på finansielle tjenester leder til "*...overforbruk av finansielle tjenester og til at finansiell sektor blir større enn den ville blitt ved et generelt merverdiavgiftssystem.*".

Denne påstanden er ikke dokumentert eller nærmere begrunnet, og det er lite som tyder på at dette faktisk er tilfelle.

Finansnæringen i Norge er liten. Forholdsmessig er finansnæringen i Norge halvparten så stor som finansnæringen i Sverige, og mindre enn gjennomsnittet i EU. Dette bildet endres i liten grad selv om man holder olje- og gassvirksomheten utenfor. Det blir følgelig misvisende å henvise til hva som skjedde under finanskrisen i Europa som en begrunnelse for å regulere den norske finansnæringen. Finansnæringen i Norge er på flere områder ikke sammenlignbar med finansnæringen i andre europeiske land og den ble heller ikke rammet av finanskrisen i Europa på en slik måte at skattebetalerne måtte dekke tap eller gjennomføre redningsaksjoner.

Kilder: Sveriges Riksbank, Finanstilsynet, Statistisk sentralbyrå

3.3 Beskatning av finanssektoren

Kapittel 9 i utvalgets utredning

3.3.1 Tidfesting av finansielle instrumenter

Utvalget påpeker at markedsverdiprinsippet i stor grad legges til grunn som tidfestingsregel for gevinster og tap på finansielle instrumenter i banker mv. for regnskapsformål. Det kan da blant annet oppstå betydelige midlertidige forskjeller hos bankene ved bruk av realisasjonsprinsippet for skatteformål. Selv om skattesystemet for øvrig er basert på realisasjonsprinsippet, mener utvalget det er grunn til å vurdere om et markedsverdiprinsipp som tidfestingsregel for gevinster og tap på finansielle instrumenter i banker mv. kan være egnet. Finans Norge deler denne oppfatningen, og viser til at de to største forretningsbankene i Norge selv har tatt opp spørsmålet om en særskilt tidfestingsregel for gevinst og tap på finansielle instrumenter for banker overfor Finansdepartementet.

Bankene, spesielt de største forretningsbankene, har en særstilling innen handel med finansielle instrumenter og da spesielt finansielle derivater. Bankene kjøper og selger meget store volumer av alle typer finansielle derivater. Derivatene anvendes i all hovedsak til sikringsformål, dels for å sikre bankenes balanse og dels for å utligne risikoen knyttet til kunde-kontrakter som bankene har inngått.

Det oppstår ikke netto udekkede posisjoner av betydning i forbindelse med slike sikringsforretninger. Nettoeksponeringen for bankene er derfor langt lavere enn det de betydelige bruttopostene med finansielle instrumenter isolert sett kunne tilsi. Skattemessig innebærer imidlertid realisasjonsprinsippet at bruttoposisjonene ikke utliknes tilsvarende i løpet av et inntektsår og medfører at det regnskaps- og skattemessige resultatet ikke blir sammenfallende.

Bankene ønsker derfor at det er et sammenfall mellom den regnskapsmessige og skattemessige tidfestingen av bankers gevinster og tap på finansielle instrumenter, slik at banker og finansieringsforetak kan tidfeste i henhold til regnskapslovgivningens regler, herunder anvende

markedsverdi prinsippet. Det er en viktig fordel ved bruk av markedsverdi prinsippet som skattemessig tidfestingsregel for gevinster og tap på finansielle instrumenter i banker at det for en stor del sammenfaller med det som benyttes i finansregnskapet.

Selv om dette er kjent for departementet vil Finans Norge understreke at en endring av tidfestingsreglene for finansielle instrumenter ikke vil endre på de underliggende reglene om bankers skatteplikt for gevinster og fradragsrett for tap på disse. Det vil heller ikke medføre noen skattebesparelse for bankene.

Selv om det rent skattemessig vil kunne variere fra år til år om den utsatte skattemessige tidfestingen som følge av realisasjonsprinsippet likviditetsmessig er til gunst eller ugunst for bankene, er det under enhver omstendighet svært ugunstig for bankene at den gir så uforutsigbare forskjeller mellom regnskaps- og skattemessig resultat. I tillegg vil det av administrative hensyn for både bankene og skattemyndighetene være vesentlig mer hensiktsmessig å kunne benytte finansregnskapet som grunnlag for tidfesting av skatteplikten på dette området.

Finans Norge vil be om at Finansdepartementet følger opp utvalgets anbefaling om å vurdere om markedsverdi prinsippet bør innføres som skattemessig tidfestingsregel for gevinster og tap på finansielle instrumenter i banker der dette sammenfaller med regnskapsmessig tidfesting.

For finansinstitusjoner som ikke benytter IFRS, og dermed i mindre grad bruker markedsverdi prinsippet for regnskapsformål, bør det på samme måte være et sammenfall mellom prinsipper for verdifastsettelse for skatte- og regnskapsformål, slik at verdifastsettelse for skatt og regnskap blir symmetrisk uavhengig av regnskapsstandard. Departementet bør samtidig se på om en tilsvarende endring bør gjennomføres for skadeforsikringsselskaper.

Livsforsikringsselskaper fører finansielle anleggsmidler til amortisert kost både regnskapsmessig og skattemessig. En endring som foreslått av utvalget må derfor ikke omfatte livsforsikringsselskaper.

Finans Norge mener:

- Det bør innføres en særskilt tidfestingsregel for gevinster og tap på finansielle instrumenter i banker mv. slik at disse kan tidfeste i henhold til regnskapslovgivningens regler, herunder anvende markedsverdi prinsippet. For livsforsikringsselskaper må realisasjonsprinsippet fortsatt gjelde.

3.3.2 Avsetninger til forsikringsfond

Utvalget gir i pkt 9.3.2 en oversikt over skattereglene for forsikringsvirksomhet. Med unntak av siste avsnitt i dette punktet der man uttrykker det er en svakhet i dagens skattesystem at forvaltning av kundemidler via datterselskaper mv. inngår i avsetningsfradraget på forsikringsselskapets hånd, er det ingen drøftelser eller konklusjoner. I pkt 9.6 omtales på nytt det som gjelder forvaltning av kundemidler via datterselskaper samt avsetninger etter skatteloven § 8-5. Siden de andre forholdene som er gjennomgått i pkt 9.3.2 ikke er omtalt i pkt 9.6, antar Finans Norge at det derfor ikke er aktuelt å gjøre endringer i disse. Det blir derfor bare gitt kommentarer til det som er særskilt nevnt i pkt 9.6.

Utvalget uttaler i pkt 9.6 at særregelen om avsetninger til forsikringsfond i skatteloven § 8-5 bør vurderes nærmere. Da det ikke foreligger noen drøftelse til understøttelse av utsagnet, fremstår det for Finans Norge som uklart hvordan utvalget har kommet frem til sin konklusjon, og følgelig er det vanskelig å ha en kvalifisert oppfatning om det. Vi forutsetter derfor at om det blir aktuelt å foreta endringer i skatteloven § 8-5 vil departementet først fremlegge et grunnlagsmateriale som gir mulighet for Finans Norge til å uttale seg på et kvalifisert grunnlag.

Heller ikke utvalgets utsagn om at skattefrie inntekter hos datterselskap i utgangspunktet ikke bør generere særskilte fradrag hos forsikringsselskapet, er gitt noen begrunnelse. Finans Norge kan kort kommentere at fradragsrett for en kostnad, slik som f.eks utbetaling av en forsikringsforpliktelse, er det uten betydning for fradragsretten om finansieringskilden for kostnaden er skattlagt eller er skattefri. F.eks er egenkapitalinnskudd skattefri for et aksjeselskap, men like fullt har aksjeselskapet fradrag for kostnader selv om de er finansiert med aksjekapitalen. En slik sontring mellom skattefrie og skattepliktige inntekter, synes derfor ikke godt begrunnet. Som i avsnittet over, forutsetter vi at departementet kommer tilbake med et bedre grunnlag om det skal bli aktuelt å se nærmere på dette.

3.3.3 Fradrag for rentekostnader hos finansinstitusjoner

Ved vurdering av om det skal innføres egne fradragsbegrensninger tilpasset finansinstitusjoner må den videre utredningen av og eventuelt innføring av skatt på margininntekter tas med i vurderingen, slik at finansinstitusjoner ikke kommer i en situasjon hvor margininntekter skattlegges samtidig som fradrag for rentekostnader begrenses.

3.4 Indirekte skatt på finansielle tjenester

Utvalget foreslår tunge endringer innen merverdiavgiften når det gjelder finansielle tjenester. Den modell utvalget beskriver og foreslår for slik beskatning har kun vært omtalt i teorien og enkelte rapporter, herunder i nasjonalbudsjettet for 2014, og den vil eventuelt være en nyskapning i praksis fordi den i dag ikke benyttes av noe land.

Det foregår samtidig omfattende prosesser på dette området internasjonalt, og Finans Norge vil anmode om at norske myndigheter, i tråd med tidligere uttalelser fra Finansdepartementet, avventer dette arbeidet fremfor å innføre en uprøvd særnorsk ordning. Det er svært viktig at en eventuell ny ordning utredes grundig. Ikke minst med tanke på konsekvenser for sluttkunden. Det bør også vurderes hvilke konsekvenser økte priser på forsikring og andre finansielle tjenester har for samfunnet som helhet.

Et annet sentralt område som ikke er berørt i utvalgets utredning er de store og svært kompliserte avgrensningene som må foretas dersom systemet skal innføres. Det vil kunne skape store konkurransevridende effekter mellom utenlandske og innenlandske tilbydere av finansielle tjenester, medføre ulik beskatning av like tjenester avhengig av distribusjonskanal, og vil slå svært ulikt ut på områder med sterk bransjeglidning.

Det er mange viktige forhold rundt merverdiavgiftsproblemstillingen som ikke er berørt i utvalgets utredning, og som etter vår vurdering er viktig å adressere når man vurderer innføring av en slik omlegging. Det dreier seg blant annet om avgrensningsproblemer, bransjeglidninger og konkurransevridende effekter.

Disse forhold har vært vurdert en rekke ganger tidligere. Blant annet var både Finanskriseutvalget og Storvikutvalget inne på vurderinger av disse forhold. Ved alle anledninger innføring av merverdiavgift på finansielle tjenester er blitt vurdert tidligere, har man konkludert med at det ikke er mulig å finne en god måte å gjennomføre dette på. De samme konklusjoner er også blitt trukket når dette spørsmålet er vurdert i sammenlignbare land.

Finans Norge mener forslaget bør legges bort med bakgrunn i tidligere utredninger og vurderinger. Eventuelle endringer bør uansett ikke gjennomføres før alle forhold rundt dette spørsmålet er grundig vurdert og hensyntatt ved utforming av nye regler og disse konkretiserte endringene har vært gjenstand for ny høring. Det fremstår som svært uheldig å foreta en delvis innføring på nåværende tidspunkt uten samtidig å ha en klar formening av hvordan en helhetlig løsning på alle utfordringer skal utformes.

Finans Norge finner det imidlertid likevel naturlig å knytte noen særskilte kommentarer til forslagene på nåværende tidspunkt.

3.4.1 Mangelfull avgrensning

Det er vanskelig å si noe mer kvalifisert om konsekvensene av forslaget uten at det legges inn en rekke forutsetninger. Dette er i seg selv en stor svakhet ved utvalgets forslag, da det gjør det vanskelig å kommentere forslagene.

Utvalget foreslår en særdeles vid og generell utvidelse av avgiftsplikten når det gjelder finansielle tjenester gjennom følgende forslag: *«Merverdiavgiftsgrunnlaget bør utvides til å omfatte finansielle tjenester som ytes mot **konkrete vederlag** i form av gebyrer, provisjon mv., for eksempel skadeforsikring» (vår utheving).*

Innstillingen gir ingen ytterligere avgrensninger på hvilke type vederlag eller hvilke type finansielle tjenester som skal underlegges merverdiavgift

Forslaget om å innføre avgiftsplikt på tjenester som omsettes mot konkrete vederlag vil etter en språklig forståelse omfatte enhver omsetning av finansielle tjenester. Både salg av aksjer og andre finansielle instrumenter omsettes mot konkrete vederlag. Forslaget innebærer også at man går vekk fra den artsbestemte tjenestevurderingen som dagens merverdiavgiftslov bygger på, hvor det er tjenestenes art som avgjør om unntaket kommer til anvendelse eller ikke. I stedet legges det opp til en vederlagsbestemt vurdering som i realiteten innebærer at hele unntaket bortfaller.

Dersom all verdipapirhandel skulle bli avgiftspliktig vil det innebære betydelige konsekvenser som vi ikke kan tro er tilsiktet fra utvalgets side. Det er så langt vi kan se ikke blitt kartlagt hvilke konsekvenser forslagene vil kunne føre til. En avgiftsplikt på salg av aksjer i sin alminnelighet vil gi store utslag på Norge som handelsplass. Det er helt nødvendig med en grundig utredning av hva en slik innføring vil bety for Norge som kapitalmarked. Det er ganske åpenbart at en slik generell innføring av avgift på finansielle tjenester vil ha meget store konsekvenser bl.a. for Oslo Børs som handelsplass, og vil ramme et lite kapitalmarked som Norge meget hardt.

Innstillingen reiser en rekke uavklarte spørsmål og de foreslåtte endringene vil ramme husholdningene i siste ledd samt gi store utslag for Norge som handelsplass.

3.4.2 Konkurransesvridning – forholdet til EU

Omsetning og formidling av finansielle tjenester er i dag i hovedsak unntatt fra merverdiavgift. Dette til tross for at det opp gjennom årene har vært utredet en rekke ganger om det bør innføres avgift på omsetning av finansielle tjenester. Et sterkt argument mot en slik innføring har vært disse tjenestenes avgiftsmessige stilling i andre sammenlignbare land hvor det ikke har foreligget et tilstrekkelig grunnlag for å komme frem til en entydig og praktiserbar avgrensning og definisjon av unntaket for finansielle tjenester. Dette er det heller ikke oppnådd enighet om ennå, verken i EU eller OECD.

Finansbedriftene i Norge møter i økende grad konkurranse fra utenlandske foretak. Den utforming som regelverket og praksis i EU etter hvert har fått, har sin bakgrunn i blant annet at man ikke har funnet frem til et generelt anvendbart omsetningsbegrep for denne type tjenester. Vårt hovedsynspunkt er at det må legges til rette for tilpasninger i det norske regelverket med sikte på å gi næringen mest mulig likeverdige konkurransevilkår i forhold til konkurrenter fra andre europeiske land.

Finansnæringen er utsatt for betydelig internasjonal konkurranse, noe sammensetningen av tilbydere i det norske finansmarkedet er et tydelig bevis på. Det er derfor avgjørende at norsk regulering følger den regulering som det blir internasjonal enighet om, og den gjennomføringsplan som EU vedtar. Særlig strenge eller tidlige norske krav vil innebære tap av konkurransekraft og dermed markedsandeler for norske aktører. Dette har utvalget ikke analysert eller belyst konsekvensene av.

Det er helt avgjørende at det å finne frem til en egnet modell for avgift på finansielle tjenester i Norge må gjennomføres som et ledd i et internasjonalt samarbeid. Finansdepartementet og europaminister Vidar Helgesen har en rekke ganger uttalt at det er viktig å ha tilsvarende regler som innen EU.

Utvalget foreslår endringer som i overskuelig fremtid går i en annen retning enn utviklingen i EU, og foreslår at endringer bør foretas så raskt som mulig. Vi mener dette vil være svært uheldig, og vil isteden slutte oss til Regjeringens ønske om en utvikling i tråd med internasjonal utvikling i regelverket. Det er også svært viktig at store endringer på dette området utredes grundig før beslutning fattes. Utvalgets forslag må underlegges en grundig kartlegging når det gjelder den konkurransevidning som kan oppstå dersom Norge skal innføre avgift på finansielle tjenester som øvrige land i Europa så langt har valgt ikke å avgiftsbelegge. En innføring i tråd med utvalgets forslag vil innebære en særnorsk modell, som gir kundene incentiver til heller å velge aktører utenfor Norge som kan tilby tilsvarende tjenester uten avgift. Dette er særdeles aktuelt for bank- og forsikringstjenester hvor det kan lønne seg for nordmenn å kjøpe dette fra for eksempel Sverige. Her må ringvirkningene av forslaget vurderes og det er viktig at departementet ikke forhaster seg selv om utvalget foreslår en rask innføring av forslagene.

Scheel-utvalgets forslag innebærer en betydelig endring av dagens merverdiavgiftssystem, og bør ikke innføres før konsekvensene er tilstrekkelig utredet. En eventuell innføring av merverdiavgift på finansielle tjenester i Norge bør videre søkes harmonisert med EU-regelverket for å unngå en

særnorsk ordning som har uheldige konkurransevidende konsekvenser i et lite kapitalmarked som Norge.

3.4.3 Margininntekter

Margininntekt foreslås beregnet av finansinstitusjonene basert på egne beregningsgrunnlag. Utvalget viser til Finansdepartementets utredning og vurdering i Prop. 1LS (2013-2014) og den modell som der foreslås. Utvalget foreslår imidlertid vesentlige avvik fra departementets skisserte modell.

I EU har man valgt å arbeide for å forbedre gjeldende merverdiavgiftssystem. Det er uklart hva dette forslaget vil innebære av fremtidige endringer, men det er imidlertid ikke noe i dag som tyder på et marginsystem, slik som foreslått av utvalget.

En innføring av marginavgift i Norge vil innebære en særnorsk avgift som vil kunne gi store utfordringer for næringen. Norske finansforetak vil måtte øke sine priser, noe som igjen vil påvirke norske bedrifter negativt gjennom at kostnader knyttet til bedrifters finansiering og viktig risikoavdekning vil bli dyrere.

I et lite kapitalmarked som Norge, er det av stor viktighet å kunne opprettholde like vilkår med konkurrenter. I dagens marked, hvor grenseoverskridende handel blir større og større, bør man være varsom med å innføre særnorske regler uten en grundig forutgående utredning. I tillegg vil en innføring av marginavgift som foreslått by på utfordringer rent teknisk som må utredes nærmere.

Det er en rekke avgrensingsproblemer knyttet til forslaget slik det foreligger. F.eks. sies det ikke noe om hvorvidt livsforsikringsselskapene skal beregne marginavgift, noe som i tilfelle ville innebære en reduksjon av sparepengene til de som sparer til pensjon. Videre er det heller ikke vurdert hva som skal inn i rentemarginen og hva som ikke skal tas med i beregningene. Det er en rekke forhold som fortsatt trenger en nærmere utredning når det gjelder en eventuell innføring av marginavgift, og det er derfor vanskelig for bransjen å ha noen begrunnet oppfatning av effektene av forslaget på det nåværende tidspunkt.

Finansmarkedet er utpreget internasjonalt og konkurransen er skarp. Avgift på finansielle tjenester, og særlig en særnorsk marginavgift, vil kunne gi konkurransevidninger som er så alvorlige at det svekker den norske konkurranseevnen.

Finans Norge mener:

- Man bør være varsom med å innføre en særbeskatning av margininntekter som avviker fra det som er gjeldende i andre europeiske land. Skal det innføres en særnorsk beskatningsmodell, fordrer det en godt utredet modell, noe som ikke foreligger på det nåværende tidspunkt. Om det skal innføres en marginavgift må konsekvensene utredes nærmere, særlig sett i lys av andre europeiske land det er naturlig å sammenligne seg med. Forslaget innebærer for øvrig at det innføres skatt på sparing, noe utvalget selv fremhever som problematisk, og som neppe er forenlig med den brede politiske enighet om å stimulere til sparing.

3.4.4 Tjenester som ytes mot konkret vederlag

Utvalget mener at avgiftsgrunnlaget bør utvides til å omfatte finansielle tjenester som ytes mot konkret vederlag i form av gebyrer, provisjon mv., f.eks. skadeforsikring. Vi mener at forslaget på dette punktet er såpass vidt formulert at det skaper særlige avgrensingsproblemer.

Når det gjelder skadeforsikringer, kreves det også en nærmere utredning. Eksempelvis er det ikke alltid et åpenbart skille mellom skade- og livsforsikringer. En del produkter, som f.eks. yrkesskadeforsikring, kan være vanskelig å definere. Erstatningsutbetalinger kan skje både gjennom kontantoppgjør og ved direkte betaling til håndverkere mv. som utbedrer skade. Hvordan forsikringsselskapene skal kunne dokumentere inngående moms (erstatningsutbetalinger) er noe som må vurderes nærmere ved en eventuell innføring av et slikt regelverk. Videre er det uavklart hvorvidt utvalget mener at forsikringsbransjen også skal rammes av marginavgifter. Dette er noe som krever ytterligere utredninger før det innføres generell avgiftsplikt på skadeforsikringer.

Avgift på skadeforsikring vil innebære at det blir dyrere for forbrukerne å sikre sine verdier, og skadeoppgjør kompliseres betydelig. Dette står i direkte motstrid til myndighetenes uttalte mål om å bidra til å drive ned prisene på forsikring.

Det er videre uklart hva som skal inngå som grunnlag for merverdiavgiften. Avhengig av hvordan dette blir definert vil en innføring kunne være kostnadsdrivende og teknisk komplisert for næringen å innarbeide i sine systemer..

Som en del av Regjeringens tiltak for å forenkle og effektivisere skatte- og avgiftsforvaltningen, skal årsavgiften for bil erstattes med en avgift på trafikkforsikringer. Årsavgiften erstattes med en avgift som pålegges forsikringsselskapene ved salg av obligatoriske ansvarsforsikringer på bil, og vil bli bakt inn i den prisen bileierne vil måtte betale for sin ordinære premieinnbetaling. Dersom det i tillegg skal beregnes merverdiavgift på toppen av en slik prisøkning, vil det for husholdningene innebære en dobbeltbeskatning. Forsikringsavgiften skal innføres allerede fra 2017, og krever store forberedelser for bransjen. En samtidig innføring av merverdiavgift på skadeforsikringer virker lite hensiktsmessig og vanskelig gjennomførbart.

Finans Norge mener:

- Innføring av merverdiavgift på finansielle tjenester vil være teknisk komplisert og skape særlig avgrensingsproblemer. Det kreves derfor ev. ytterligere utredningsarbeid for å definere avgiftsgrunnlag og kartlegge konsekvenser.

3.5 Konklusjon

Finans Norge mener det ikke er godtgjort at det er formålstjenlig å innføre merverdiavgift på finansielle tjenester. Begrunnelsen for forslaget, nemlig at det er overforbruk av finansielle tjenester i Norge, er ikke dokumentert eller sannsynliggjort. Samtidig vil innføring av en slik beskatning gi konsekvenser for næringsliv, privatpersoner og Norges konkurranseevne som ikke er vurdert eller utredet. Når man i tillegg en rekke ganger tidligere, både i Norge og andre land, har utredet dette spørsmålet og konkludert med at dette er praktisk vanskelig å gjennomføre, bør forslagene avvises.

En så stor omlegging av dagens avgiftssystem krever uansett en langt mer detaljert og grundig utredning enn det som er gjort av Scheel-utvalget. Av stor viktighet er forholdet til andre europeiske land, sett opp mot de konkurransevidende konsekvenser en slik omlegging vil innebære. Det er også helt avgjørende og nødvendig med en langt grundigere avgrensing og definering av hvor omfattende en omlegging skal være. Slik forslaget står i dag er det så unyansert og løst at det vanskeliggjør mer detaljerte tilbakemeldinger. Dette er ikke holdbart verken for næringslivet eller for husholdningene som faktisk er de som blir sittende igjen med regningen til sist.

4. Merknader til øvrige forslag

4.1 Bedriftsbeskatning

Kapittel 5 i utvalgets utredning

Den norske skattesatsen for såkalt alminnelig inntekt, som dekker både bedriftsoverskudd, kapitalinntekt og netto arbeidsinntekt, sto uendret på 28 prosent fra den ble innført i 1992 og frem til inntektsåret 2014, da den ble redusert til 27 prosent. Da den ble innført var den forut for sin tid og lå ca. 10 prosentpoeng under OECD-gjennomsnittet. I dag er det mange land som har lavere skattesats på bedriftsoverskudd slik at Norge ligger godt over gjennomsnittet. I Sverige er satsen for bedriftsskatt nå 22 prosent, i Danmark 22 prosent fra 2016, og i Finland 20 prosent. Gjennomsnittet i OECD var 24,5 prosent i 2012, og i EU var snittet 23,3 prosent.

Også selskapsskatten må tilpasses nye rammebetingelser. Økt kapitalmobilitet og et mer sensitivt skattegrunnlag fører til hardere skattekonkurranse mellom landene. Dette gjør det kostbart å beskatte mobile produksjonsfaktorer som lettere kan flyttes ut av landet. Mange andre land har tatt konsekvensen av dette og redusert selskapsskattesatsen. Skattesystemet er viktig for hvor bedrifter ønsker å lokalisere seg. Ulike land bruker et attraktivt skattesystem aktivt i konkurransen om å tiltrekke seg utenlandske investeringer.

Alt i alt utgjør skatt på fastlandsbedrifter stort sett en liten andel av myndighetenes samlede skatteinngang, både i Norge og de fleste andre land. En reduksjon i selskapsskattesatsen vil styrke norske bedrifters konkurranseevne og gjøre Norge til et mer attraktivt land for bedriftsetableringer, uten at dette har svært store provenyvirkinger på statsbudsjettets inntektsside.

Finans Norge mener:

- Finans Norge foreslår å senke skattesatsen på bedriftsoverskudd til 22 prosent, slik at satsen blir lik som i våre nærmeste naboland Sverige og Danmark (fra 2016). En satsreduksjon til 20 prosent, slik flertallet foreslår, vil kunne bli unødvendig kostbar i form av omfattende og uønskede inndekningstiltak.

4.2 Tiltak for å motvirke overskuddsflytting

Kapittel 7 i utvalgets utredning

4.2.1 Kildeskatt på renter

Bruken av obligasjonsmarkedet i Norge og internasjonalt som finansieringskilde for norske virksomheter har økt betydelig de senere årene. Norske banker og tilretteleggere henter i dag inn store beløp også fra utenlandske investorer (långivere).

Kildeskatt på renter vil etter internasjonale lånestandarder måtte betales av utsteder av obligasjonen (såkalt oppgrossing for norsk låntaker), og vil kunne gjøre slik finansiering så mye dyrere at den blir uinteressant.

Utvalget påpeker at kildeskatt på renter får mindre effekt i tilfeller der Norge har inngått skatteavtaler, fordi disse avtalene reduserer eller tar bort Norge sin rett til å ilegge kildeskatter. Tilsvarende at det er usikkert om anvendelsen av kildeskatt kan gjennomføres hvis mottaker av betalingen er innenfor EU. EU ønsker å styrke industriens konkurransekraft, fortrinnsvis ved å fremme internasjonal samhandel. Kildeskatter kan forhindre dette. Sett fra norsk næringsliv sitt ståsted oppstår det bekymring om de får dårligere konkurransevilkår enn bedrifter i EU-land.

Finans Norge ser at det kan argumenteres for kildeskatt på renter i forhold til nærstående långivere hvor renten kan være satt av skattemessige hensyn, men støtter ikke forslaget om innføring av en kildeskatt på renter i en så generell form som utvalget foreslår. Det er nødvendig med begrensninger og presiseringer av anvendelsesområdet for en slik regel, ettersom forslaget treffer langt utover hva formålet bak forslaget tilsier, slik dette er angitt av utvalget. Forslaget bør ikke gå lenger enn hva andre sammenlignbare land har gjennomført, og Norge bør harmonisere en norsk regel med den internasjonale utviklingen og det som vil følge av OECDs anbefalinger på dette området når de gjøres kjent.

Rentebegrepet må defineres nærmere

Utvalget går ikke nærmere inn på hvilke renter og inntektskomponenter med karakter av renter som skal omfattes av forslaget. Dette er nødvendig å avklare for å vurdere effekten av forslaget.

Definisjonen av dette begrepet har også en side mot anvendelsesområdet for den nye regelen, for eksempel ved at renter av særskilte omsettelige eller noterte finansielle instrumenter holdes utenfor.

Effekter av forslaget slik det foreligger

Dersom det ikke forutsettes noen begrensninger i rentebegrepet, vil effekter av forslaget slik det foreligger være som følger:

1. I det internasjonale lange lånemarkedet er det standardiserte vilkår om at kildeskatt for renter er utsteders ansvar gjennom "gross-up" avtaleklausuler i låneavtale, obligasjon mm. Som en rentekostnad på låntakers hånd vil ikke den norske kildeskatten kunne krediteres i norsk skatt.
2. I det korte lånemarkedet internasjonalt vil en måtte forvente økt rentenivå på obligasjoner og sertifikater utstedt av norske låntakere, slik at investorene mottar samme avkastning etter skatt som før.
3. På grunn av markedspraksis internasjonalt er det dermed langt på vei galt slik utvalget forutsetter, at Norges skatteavtaler inntil de er reforhandlet, vil medføre betydelig redusert kildeskatt.

4. Det er videre slik at anvendelse av lav sats eller 0 for kildeskatt etter skatteavtalene krever dokumentasjon for investors skattemessig bosted, hvilket det er høyst usikkert om lar seg innhente fra investorene slik markedet fungerer, og i tråd med det norske skattemyndigheter krever slik det er erfart i forbindelse med kildeskatt på utbytte.
5. Effekten av kildeskatten er derfor forhøyet kostnadsnivå gjennom forverrede finansieringsbetingelser for norsk næringsliv finansiert internasjonalt, ikke høyere skatt for internasjonale långiverne. Fradrag for denne merkostnaden vil redusere det norske skattefundamentet, stikk i strid med intensjonen i forslaget.
6. Internasjonal lånefinansiering i det omfang som nå skjer vil ikke la seg refinansiere på like vilkår i det norske, innenlandske markedet.
Finans Norge viser til at når innenlandske nettorealinvesteringer overstiger total sparing fratrullet overføringer til Statens pensjonsfond utland og andre utenlandsplasseringer av innenlandske sparemidler, avspeiles dette i kapitalinngang fra utlandet i enkeltsektorer. Det er naturlig at kredittinstitusjoner er en sentral formidler av utenlandsk kapital, og banker og kredittforetak står for det meste av denne kapitalinngangen, men også større private ikke-finansielle foretak henter finansiering i utlandet direkte. Netto kapitalinngang i banker og kredittforetak har økt markert og nokså trendmessig gjennom en sammenhengende periode på 15-20 år, det vil si i samme periode som statens finansielle fordringer på andre land har økt kraftig. Det er et spørsmål om det er grunn til å tro at nettorealinvesteringsnivået i Norge i de senere år enkelt kunne latt seg realisere dersom innenlandske sparemidler skulle erstatte den utenlandske kapitalinngangen. En marginal økning i det avkastningsnivået bankene kan tilby sine innskytere og investorer ville neppe ha gitt et markert løft i samlet sparing. Ei heller vil en vente at bankene gjennom dette kunne ha tiltrukket seg en betydelig andel av de sparemidlene som institusjonelle investorer forvalter, som i stor utstrekning normalt blir plassert i utlandet. På den annen side ville en kraftig økning i kredittinstitusjonenes tilbudte avkastningsnivå, ensbetydende med en sterk økning i deres finansieringskostnader, ha påkrevet en tilsvarende økning i utlånsrentenivået. Da ville realinvesteringsetterspørselen ha blitt trukket ned.
7. Konkurransemessig vil finansinstitusjoner i Norge få sin situasjon forverret sammenlignet med svenske og danske konkurrenter, som typisk har samme innlånsvilkår, men unngår den økte kostnaden til kreditors kildeskatt.
8. Så langt norske finansinstitusjoner ikke taper markedsandeler til sine nordiske konkurrenter, vil det økte kostnadsnivået forventes å slå ut i økt rentenivå i det norske markedet, med de konsekvenser dette kan få for konkurransekraft, kronekurs osv.

Forslag til subjektiv avgrensning av kildeskatteregelens anvendelsesområde:

Som svar på de uheldige effektene forslaget får for finansinstitusjoner mv. foreslås for det første at regelen om kildeskatt på renter ikke skal gjelde renter betalt av finansinstitusjoner og andre særregulerte finansforetak som uansett er underlagt særskilte kapitaldekningskrav, jf. definisjonen av disse i ny finansforetakslov slik den ligger til behandling i Stortinget nå.

- a. Det vises til at disse institusjonene er særregulert og under et tilsyn for forsvarlig egenkapitalfinansiering/ kapitaldekning som ivaretar de hensynene forslaget er ment å

oppnå. Utvalget er selv av den oppfatning at finansinstitusjoner heller bør undergis særlig regulering av sin finansiering enn gjennom skattereglene

- b. Det vises til at tilsvarende avgrensning gjelder i andre land.

Forslag til objektiv avgrensning av kildeskatteregelens anvendelsesområde:

- a. Kildeskatt skal ikke gjelde noterte obligasjonslån eller andre noterte instrumenter (derivater mm) utstedt av norske selskaper, da disse nødvendigvis er tatt opp på markedsmessige og armlengde vilkår.
- b. Kildeskatt skal ikke gjelde innskudd i finansinstitusjoner og andre særregulerte finansforetak underlagt særskilte kapitaldekningskrav, jf. definisjoner av disse i ny Finansforetakslov slik den ligger til behandling i Stortinget nå.

Finans Norge mener:

- Kildeskatt på renter bør ikke innføres i den form som utvalget anbefaler. Det er nødvendig med begrensninger og presiseringer av anvendelsesområdet for en slik regel, ettersom forslaget treffer langt utover hva formålet bak forslaget tilsier, slik dette er angitt av utvalget.

4.2.2 Anti-hybrid regler

Hybridinstrumenter og enheter kan gi grunnlag for dobbelt ikke-beskatning og dobbelt fradrag. Scheel-utvalget foreslår at Norge raskt innfører regler som skal motvirke økt utnyttelse av slike strukturer. Samtidig viser Scheel-utvalget til at det kan bli administrativt krevende med slike regler, særlig om de utformes slik at det er nødvendig å ha inngående kjennskap til den skattemessige behandlingen i en annen stat.

Fondsobligasjoner behandles i Norge som gjeld. Disse har imidlertid trekk felles både med gjelds- og egenkapitalinstrumenter. Det vil være lite praktisk å måtte vurdere andre lands rett og utviklingen av den årlig for å kunne vurdere skattemessig behandling i Norge.

Finans Norge mener:

- En eventuell innføring av anti-hybrid regler bør ikke baseres på kjennskap til andre lands skatteregler eller klassifikasjonsregler.

4.3 Begrensninger i rentefradraget

Kapittel 8 i utvalgets utredning

Det er en del av mandatet til Scheel-utvalget å vurdere mulighetene for flytting av inntekter og fradrag mellom land med sikte på å spare skatt og utrede tiltak som kan beskytte det norske selskapsskattegrunnlaget. Regjeringen Stoltenberg forventet ikke utvalgets utredning og innførte med

virkning for 2014 en sjablongregel for begrensning av rentefradrag mellom nærstående parter. Regelen begrenser rentefradrag for rentekostnader til nærstående (interne renter) når totale rentekostnader overstiger 30 prosent av selskapets skattemessige resultat før renter og avskrivninger. Formålet med rentebegrensningsregelen er å avlaste skattemyndighetene ved deres bruk av armlengdeprinsippet og hindre en uthuling av skattegrunnlaget gjennom fradrag for renter betalt til nærstående, for derigjennom å bidra til likere konkurransevilkår mellom internasjonale og nasjonale virksomheter.

Finans Norge ga i høringsuttalelsen til Finansdepartementets forslag til rentebegrensningsregel uttrykk for at forslaget favnet for vidt sett i lys av formålet med regelen samt at det foreslåtte regelverket var uforholdsmessig strengt når det verken ses hen til om transaksjonen er forretningsmessig motivert eller skattenivået der renteinntektene skattlegges. Reglenes kompleksitet ble også kritisert. Finans Norge stiller seg generelt kritisk til at utvalgets flertall i så liten grad har tatt hensyn til treffsikkerhet og øvrige svakheter ved dagens regime, og at flertallet gjennomgående vektlegger omgåelseshensyn for tungt.

Det er viktig at skatteregelverket ikke åpner for skatteflukt, og at skatt betales til det landet hvor den reelle verdiskapningen finner sted, men det er tilsvarende viktig at regelverket heller ikke blir for komplisert og lite treffsikkert i forhold til formålet. Skattesystemet og skattenivået i Norge bør ikke skille seg for mye fra skattesystemet og skattenivået i andre land. Samtidig er det viktig at regler som kan beskytte det norske selskapsskattegrunnlaget ikke utformes slik at de i betydelig grad vil ramme helt alminnelige forretningsmotiverte transaksjoner, noe utvalgets flertall et stykke på vei innrømmer at den norske rentebegrensningsregelen gjør. Endelig er det viktig å unngå at det blir unødig komplisert å foreta gode bedriftsøkonomiske disposisjoner i interessefellesskap i rene norske forhold. Rammes slike disposisjoner må reglene begrunnes annerledes.

Dagens rentebegrensningsregel begrenser bare rentefradrag for gjeld til nærstående part. Utvalgets flertall peker på at overskuddsflytting også kan skje gjennom renter betalt til en uavhengig långiver (eksterne renter) og foreslår derfor at alle renter, også renter betalt til uavhengige långivere, skal avskjæres i rentebegrensningen. Flertallet foreslår videre å stramme inn regelen slik at den avskjærer en større andel av rentefradragene som skyldes overskuddsflytting. Å avskjære renter også på lån til uavhengige, samtidig som rammen gjøres strammere, vil medføre at regelen i enda større grad avskjærer rentefradrag også for selskap som ikke har muligheter til overskuddsflytting. Utvalgets flertall mener at hensynet til en effektiv regel mot overskuddsflytting er viktigere enn å skjerme enkelte høyt belånte selskap. Finans Norge deler ikke den oppfatningen, og mener utvalgets mindretall balanserer hensynene bedre enn flertallet.

Finans Norge kan derfor ikke slutte seg til flertallets forslag.

Det er i utredningen dessuten pekt på at rentebegrensningsregler mot overskuddsflytting er tema for OECD's BEPS-prosjektet (Base Erosion and Profit Shifting.) Temaet behandles som utvalget påpeker, under Action 4 og skal fastsette anbefalinger for medlemslandene til regler som også oppfyller EU-rettens krav om ikke å forstyrre grunnleggende friheter i markedet. OECD med de involverte medlemslandene vil legge frem sin rapport med endelige anbefalinger til utforming av nasjonale rentebegrensningsregler høsten 2015. Finans Norge mener at den norske rentebegrensningsregelen bør harmoniseres så langt som mulig med disse OECD anbefalingene hvis Norge først skal ha slike regler. Det bør tilstrebes at Norge følger internasjonal praksis for rentebegrensningsregler på samme måte som Norge jevnt over følger OECD's mønster for dobbeltbeskatningsavtaler i sine skatteavtaler,

og slik Norge har innført en presumsjonregel om at internretten er i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for internprising.

OECDs utkast til anbefalinger er allerede kjent gjennom et høringsnotat av 18 desember 2014. På flere punkter er utvalgets flertallsforslag i tråd med anbefalingene, men på en rekke andre punkter er det avvik og foretatt valg som må vurderes nærmere og begrunnes bedre enn det utvalget gjør:

- Utvalget drøfter et (globalt) konsernbasert rentebegrensningsregime og ser fordelene ved dette, men synes å forutsette at dette krever like regler i alle land for å unngå særspørsmål. OECD's høringsnotat drøfter og angir imidlertid hvordan landvise regler om dette kan utformes, jf. for eksempel hva USA og Storbritannia allerede har vedtatt. Regler som kombinerer regler på konsernnivå og enkeltselskapsnivå drøftes også. Norge bør avvente OECDs endelige anbefalinger før en viderefører gjeldende norske særregler og videreutvikler disse kun på enkeltselskapsnivå.
- Utvalget foreslår å videreføre en resultatbasert fradragsbegrensning, fremfor å innføre en balansebasert begrensning. Dette er i tråd med utkastet til anbefalinger fra OECD. Finans Norge støtter dette dersom reglene skal videreføres.
- OECDs utkast til anbefalinger er imidlertid basert på skattemessig EBITDA som grunnlag for fradragsrammen. Utvalget vektlegger argumenter for å benytte skattemessig EBIT tyngre enn hva konsensus i OECD foreløpig gjør. Her bør behovet for harmonisering internasjonalt veie tungt.
- Også ved valg av fradragsramme, som utvalget foreslår til 45 prosent, bør Norge følge OECDs kartlegging og analyser tett. Hvorfor Norge i tilfelle skal ha en lavere ramme enn andre må begrunnes, særlig når utvalget erkjenner åpent at forslaget setter rammen lavere enn det som normalt kan karakteriseres som maksimal markedsmessig rentebelastning.
- Utvalget drøfter for øvrig ikke gjeldende retts relativt brede rentebegrep, og evaluerer dermed ikke om forslaget treffer i tråd med sitt formål, et spørsmål OECD's høringsnotat tar opp med henvisninger til flere eksempler på komponenter som kan vurderes holdt utenfor.
- Utvalgets forslag om å likebehandle renter av intern og ekstern gjeld (for å styrke regelens effekt mot overskuddsflytting) er i tråd med utkastet til anbefalinger. Vi ser de argumentene som fremføres for endringen, men ber departementet la et endelig forslag her følge OECDs endelige anbefalinger.
- Utvalgets forslag om en terskel for anvendelse av regelen har støtte i OECD's utkast til anbefalinger, til forskjell fra alternativet med å benytte et bunnbeløp unntatt fra fradragsbegrensning. Flertallets forslag om reduksjon fra 5 til 1 mill. kroner må imidlertid ses opp mot at OECDs utkast anbefaler et felles terskelbeløp for skattekonserner. Bruk av et så lavt terskelbeløp som 1 million har dessuten stor betydning for hvor mange rent innenlandske orienterte selskaper som treffes av reglene, i strid med deres angitte formål. En terskel på for eksempel 10 mill kr., altså på nivå med andre sammenlignbare land og hva Skattedirektoratet har tatt til orde for tidligere, er langt bedre egnet enn flertallets forslag om 1 mill kr for å skjerme rent innenlandske forhold.

Finans Norge mener:

- At en bør avvente de endelige anbefalingene fra OECD og den videre håndteringen av deres anbefalinger til nasjonale rentebegrensningsregler før man tar stilling til fremtidige regler i Norge.

- Sikre internasjonal harmonisering av rentebegrensningsreglene så langt som mulig dersom reglene videreføres.

4.4 Endringer i inntektsbeskatningen av personer

Kapittel 11 i utvalgets utredning

En senking av selskapsskattesatsen vil, slik dagens skattesystem fungerer, få tilsvarende effekt på beskatning av personers alminnelige inntekt og kapitalinntekter. Denne sammenhengen er viktig provenymessig, men også i forhold til det som bør være en viktig tilleggspremiss i en skattereform: At personbeskatningen ikke fører til at kompetent arbeidskraft alt annet like foretrekker arbeidsgivere utenfor landets grenser. Arbeidskraften er mobil, og kampen om kompetanse vil øke. Derfor bør norske skatteregler på personområdet også være konkurransedyktige. Men det betyr ikke nødvendigvis at skatten på alminnelig inntekt må senkes tilsvarende reduksjonen i selskapsskatten. Utvalget mener riktignok at det vil være svært uheldig med ulike skattesatser på selskapsskatt og alminnelig inntekt/kapitalinntekter, fordi dette vil motivere til skatteplanlegging og uheldige skattetilpassinger. Finans Norge er enig i at store forskjeller i skattesatsene vil kunne gi uheldige utslag, men registrerer imidlertid at det også er fagmiljøer som hevder at skattesystemet vil kunne fungere både effektivt og uten store skattetilpassinger med en noe mindre forskjell på satsene for selskapsskatt og personskatt. Finans Norge mener at dette burde vært nærmere vurdert og drøftet i utvalgets utredning.

Utredningen anbefaler å fjerne en rekke fradragsordninger i personinntekten, blant annet fradrag for fagforeningskontingent.

Som arbeidsgiverorganisasjon er Finans Norge opptatt av å ha et ryddig forhold til de ansatte i næringen, og i den forbindelse er legitimiteten og profesjonaliteten på arbeidstagersiden avgjørende. Organisasjonsprosent og oppslutning om fagforeningene er derfor et viktig element i å få til gode prosesser i en næring. Finans Norge mener incentivet som fradraget gir til å organisere seg er et gode som bør opprettholdes.

Kritisk til forslag som gir negativ effekt på sparing:

Den nylig vedtatte pensjonsreformen, eierlinjen i boligpolitikken og myndighetenes ønske om at norske boligkjøpere skal ha tilstrekkelig med egenkapital til å tåle et boligprisfall, innebærer i praksis et langsiktig sparebehov blant husholdningene.

BSU har satt langsiktig sparing på dagsorden og bidratt til en betydelig egenkapitaloppbygging blant unge husholdninger. Den er i så måte et godt og vellykket tiltak som treffer mange og bredt, og som i tillegg har en stor og viktig pedagogisk betydning. Våre undersøkelser viser at så mange som seks av ti i den aktuelle aldersgruppen, og som har et boligbehov, benytter seg av BSU-ordningen. Bankene tilbyr på sin side svært gode renter på disse innskuddene. Å avvike ordningen, slik utvalget foreslår, vil derfor frata svært mange unge et effektivt redskap til å bygge egenkapital, og dermed redusere egen og samfunnets sårbarhet.

Dagens ordning for individuell pensjonssparing (IPS) er lite utbredt primært på grunn av skatteregler med høyst ugunstig effekt. I lys av behovet for økt, individuell pensjonssparing, burde skattereglene endres i retning skattesymmetri ved inn- og utbetaling. Aksjefond er en god, men lite utbredt plasseringsform i Norge som også har positive effekter på næringslivets tilgang til egenkapital. Innføring av økt eierskatt på aksjefond, slik utredningen foreskriver, vil effektivt redusere interessen for disse produktene.

Det er politisk enighet i Norge om at det både av hensyn til finansiell stabilitet, og forbrukernes evne til å spare både til bolig og pensjon bør gis incentiver til økt, finansiell sparing. Her går utvalgets forslag i motsatt retning, og Finans Norge vil advare mot dette. Finans Norge viser for øvrig til omtale i Regjeringens politiske plattform om å legge til rette for privat pensjonssparing.

Pensjonssparing også for selvstendig næringsdrivende

Ved en vurdering av skatteincentiver ved pensjonssparing bør man også rette opp skjevheten som ligger i at selvstendig næringsdrivende ikke har samme mulighet til å spare til pensjon som andre arbeidstakere. I dag har selvstendig næringsdrivende kun mulighet til å tegne innskuddspensjon med innskudd på maksimalt 4 prosent av personinntekt fra næringsvirksomhet, og dette bør endres til at de får samme maksimalsatser for innskudd i innskuddspensjonsordninger som alle arbeidstagere.

Finans Norge mener:

- Det bør gjøres mer attraktivt å arbeide og velge utdannelser og yrker med høy avkastning ved å redusere progresjonen i personskatten
- Det bør vurderes om det kan opereres med et skattesystem hvor det er en moderat høyere skattesats på alminnelig inntekt enn for selskapsskatt.
- Verdien av rentefradraget bør følge skattesatsen på alminnelig inntekt.
- BSU-ordningen bør utvides, og beløpsgrensene for årlig og maksimal sparing bør doubles.
- Ordningen for individuell pensjonssparing bør forbedres med fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger på inntil 40 000 kroner, samtidig som det innføres en symmetrisk beskatning av fradragene for innbetaling til, og utbetalingene fra ordningen. Det bør også åpnes for at den enkelte kan tilleggsspare i sin egen tjenestepensjonsordning innenfor de nye rammene for innskuddspensjon.
- Maksimalsatsene for innskudd i pensjonsordninger for selvstendig næringsdrivende bør heves opp til samme nivå som for arbeidstagere.

4.4.1 Eierbeskatning

Samtidig som Scheel-utvalget foreslår å redusere selskapsskatten, foreslås det en kraftig økning i skatt på eierskap. I realiteten går man opp til 41 prosent skatt på utbytte og aksjegevinster. Dette er særdeles skjerpende og gir norske eiere en langt høyere skattebelastning for eierskap av f.eks. norske selskaper enn hva tilsvarende utlandske eiere vil måtte påregne. Denne usikkerheten og skjerpelsen vil kunne hemme direkte nye investeringer i norske bedrifter som nå trengs for å skape nyskaping og omstilling/innovasjon. Vi risikerer videre at norske eiere over tid ikke vil kunne betale like mye som utlandske eiere for selskaper. Det vil igjen tilsi at norskbaserte eierskapsmiljøer over tid vil kunne

redusere sin betydning. Dette er det motsatte av hva som burde være ønskelig - nemlig styrking av rammebetingelsene for norskbaserte eiere til det beste for norsk næringsliv over tid. Vi tror at vi snarest mulig bør få utredet som en oppfølging av Scheel-utvalget hvordan den samlede beskatningen på norsk eierskap fremstår ift. land som det er naturlig å sammenlikne seg med (et delutvalg som får i oppgave å utrede et konkurransedyktig skattesystem for norskbaserte eiere - skatt på eierskap inkl. formuesskatten).

Aksjefond er en god men lite utbredt plasseringsform i Norge. Innføring av økt eierskatt på aksjefond vil effektivt redusere interessen for disse produktene. Forskjellen i beskatning av aksjefond og for eksempel bankinnskudd og fast eiendom, vil med utvalgets forslag bli så stor at det med stor sannsynlighet vil strupe interessen for aksjefond helt. Konsekvensene av dette er i for liten grad belyst i utvalgets utredning.

Finans Norge vil også vise til at Stortingets næringskomite i forbindelse med behandlingen av eierskapsmeldingen nylig har pekt på behovet for å stimulere til privat eierskap, og har derfor bedt Regjeringen utrede modeller slik at det blir enklere for folk flest å investere i aksjer og eierskap i norske bedrifter. Scheel-utvalgets forslag om økt eierbeskatning vil dra i motsatt retning og vil svekke insentivene for et mangfoldig, privat eierskap. Ordningen med skjermingsfradrag skal forhindre dobbeltbeskatning av aksjeinntekter. Ordningen fungerer dårlig etter sine intensjoner, og bare 40 prosent av det beregnede fradraget har latt seg benytte siden ordningen ble innført. Skjermingsfradraget blir kontinuerlig redusert fordi det automatisk bygger seg opp et voksende overheng av uskjermede verdier. Dermed blir det også et økende gap mellom faktisk og skjermet avkastning. Ett av hovedproblemene er at skjermingsrenten settes ut fra tremåneders rente på statskasseveksler, og er nå redusert fra 1,1 prosent til 0,9 prosent årlig. Med de særdeles lave rentenivåer vi har operert med de siste årene, har dette bidratt sterkt til å redusere verdien av skjermingsfradraget. Finans Norge vil derfor be Finansdepartementet om å vurdere å knytte skjermingsrenten til noe annet enn korte statsrenter.

Finans Norge mener:

- Skjermingsrenten bør knyttes til noe annet enn korte statsrenter
- Rammebetingelsene for norskbaserte eiere bør styrkes, ikke svekkes. Avkastning fra aksjefond bør beskattes på nivå med skatt på alminnelig inntekt som i dag, og ikke på nivå med de foreslåtte satsene for eierinntekter

4.5 Skatt på formue og eiendom

Kapittel 12 i utvalgets utredning

4.5.1 Formuesskatt

Norge er ett av få land som fortsatt har formuesskatt, og eneste land der den slår inn på et lavt nivå. Dette innebærer, slik vi vurderer det, en konkurranseulempe for norske eiere.

Selv om formuesskatten begrunnes med fordelingshensyn er det likevel slik at formuesskatten rammer mange eiere av små- og mellomstore bedrifter over hele landet. Fordelingsvirkningen oppveier ikke det samfunnsøkonomiske tapet som forårsakes av reduserte investeringer. Formuesskatten må betales selv om bedriften går med underskudd. Eiere tvinges til å tappe bedriftene for egenkapital eller ta opp lån for å betale formuesskatt selv om bedriften ikke tjener penger. Formuesskatten fører til at de ikke har midler til å investere i lønnsomme prosjekter. Det som betales i formuesskatt er midler som ellers kunne blitt i bedriftene og skapt vekst og nye arbeidsplasser.

Ulike formuesverdier beskattes ulikt. Svært skjeve verdsettingsregler vrir ressursbruken bort fra det som er samfunnsøkonomisk optimalt. Det gir for høye investeringer i bolig og annen uproduktiv kapital og for lave investeringer i bedriftene. Virksomhetens egenkapital svekkes. Skatten reduserer investeringer på grunn av høy marginalsatt. Det gir et stort avvik mellom samfunnsøkonomisk og privatøkonomisk lønnsomhet slik at ellers lønnsomme prosjekter blir ulønnsomme etter formuesskatt. Spesielt rammer dette små og nystartede bedrifter som har lite alternativ finansiering og er avhengig av nyinnskutt egenkapital fra norske eiere.

Finans Norge mener:

- Finans Norge er enig med utvalget i at formuesskatten er uheldig utformet. I motsetning til utvalget mener Finans Norge imidlertid at formuesskatten bør fjernes helt. Dette vil bidra til at kapital settes i verdiskapende virksomhet.

4.5.2 Boligbeskatning

Bolig er et fordelaktig skatteobjekt i Norge. Dette medfører en overinvestering i bolig. På den andre side finnes det momenter som trekker i retning av at boliger ikke skal skattlegges like høyt som avkastning av andre kapitalobjekter. Norge har en sterk tradisjon for at vi skal eie vår egen bolig. Det er også store transaksjonskostnader knyttet til skifte av bolig, og det er i praksis umulig å foreta en nøyaktig markedsverdivurdering av den enkelte bolig slik at det vil være betydelig forskjellsbehandling i forhold til et ideelt system. Det kan imidlertid innføres en moderat statlig eiendomsbeskatning av bolig og fritidshus på et nivå som ikke vil virke urimelig. Også det vil kunne gi rom for andre skattelettelser.

Finans Norge mener:

- Beskatning av bolig i Norge bør bli mer lik beskatningen av andre eiendeler og investeringer. Forutsatt at formuesskatten fjernes, bør man utrede en lav statlig eiendomsskatt for å utlikne mer av forskjellene i beskatning.

5. Finans Norges skatteposisjoner

Finans Norge viser til samarbeidsavtalen mellom H, FrP, KrF og V hvor det står følgende om skatt:

Det skal lønne seg å jobbe. Minstefradraget på lønnsinntekt heves. Privat eierskap og sparing styrkes gjennom redusert formuesskatt og arveavgift, og bedre fradragsordninger for boligsparing, pensjonssparing og medeierskap.

Det viser videre til regjeringsplattformen til Solberg-regjeringen, hvor det er inntatt følgende punkt:

Et moderne skatte- og avgiftssystem

Skatt er ikke et mål, men et middel. Regjeringen vil bruke skatte- og avgiftssystemet til å finansiere fellesgoder, sikre sosial mobilitet, oppnå mer effektiv ressursutnyttelse og gi bedre vilkår for norsk næringsliv. Det private eierskapet skal styrkes, og det skal lønne seg mer å jobbe, spare og investere. Regjeringen vil også stimulere til mer miljøvennlig atferd.

Regjeringen vil derfor redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået. Et lavere skatte- og avgiftsnivå gir mer maktspredning, økt verdiskaping samt større frihet for familier og enkeltmennesker. De offentlige midlene skal forvaltes effektivt for å sikre innbyggerne mest mulig velferd, og på en måte som viser respekt for skattebetalernes penger.

Regjeringen vil:

Senke skatten for lønnsinntakere ved å øke minstefradraget og heve innslagspunktet for toppskatten.

Trappe ned formuesskatten ved å heve bunnfradraget og senke satsen.

Finans Norge slutter seg i hovedsak til disse målsettingene for skattepolitikken, og forventer at regjeringen vil følge opp dette i forbindelse med den videre behandlingen av Scheel-utvalgets utredning.

Finans Norge viser for øvrig til sine nedenstående overordnede prinsipper for skattesystemet.

5.1 Overordnede prinsipper for skattesystemet

Finans Norge legger følgende overordnede prinsipper til grunn for sine synspunkter på det norske skattesystemet:

- **Samlet skattenivå**

Det samlede skatte- og avgiftsnivået i Norge må tilpasses slik at det ikke gir en unødig konkurransehemmende effekt for norsk næringsliv, og reduserer skatteflukt av kapital og arbeidsplasser. Skattenivået i Norge bør derfor reduseres ned mot et nivå på linje med våre viktigste handelspartnere.

- **Vekstfremmende**

Skattesystemet bør være vekstfremmende. Det innebærer at man bør stimulere til investeringer i næringsvirksomhet, fjerne formuesskatten, og sikre at skattesystemet bygger opp under

arbeidslinjen.

- **Fordelingshensyn**

Skattesystemet er et viktig element i fordelingspolitikken. Skatter og avgifter virker omfordelende ved å finansiere universelle offentlige tjenester, og pensjoner, trygder og stønader, samtidig som progressiv inntektsbeskatning og skatt på formue og arv har direkte omfordelende virkning. Isolert sett virker overføringer mer omfordelende enn skattesystemet. Vi må balansere hensynet til omfordeling mot uønskede effekter på adferd, for eksempel når det gjelder insentiver til arbeid og investeringer.

- **Effektiv ressursbruk**

Skatteinntektene skal finansiere offentlige utgifter. Velferdsøkningen ved økte offentlige utgifter må veies mot både det nyttetapet økt skatt gir dem som betaler, og det samfunnsøkonomiske effektivitetstapet ved beskatningen. Også hensynet til enkelhet og etterlevelseskostnader må tas i betraktning. Et skattesystem bør være enkelt å administrere og så lite ressurskrevende som mulig å etterleve.

- **Forutsigbarhet**

Det er avgjørende med forutsigbarhet i skattesystemet som gir balanse mellom offentlig produserte velferdstjenester og næringslivets verdiskaping. Dette bør gjelde både system og satser. Særlig næringslivet tar investeringsbeslutninger med langsiktig horisont, og spesielt er dette tilfellet i finansnæringen. Det er derfor avgjørende at man kan stole på at de skatteregler man forholder seg til har et langt perspektiv.

- **Næringsnøytralitet**

Skatter og avgifter bør i minst mulig grad påvirke produksjonsbeslutningene, dvs. at produksjonen bør innrettes slik at den samlede verdiskapingen blir størst mulig for en gitt tilgang på innsatsfaktorer.

- **Det skal lønne seg å arbeide**

Skattesystemet bør utformes slik at det bidrar til at det skal lønne seg å arbeide, og at det gir incentiv til ekstra innsats. Det bør finnes en balanse mellom fordelingshensyn i skattepolitikken, og marginale skattesatser som gjør at ekstra innsats lønner seg. I inntektsskatten kan dette gjøres gjennom å kombinere reduksjon i toppskatten og progresjonen i skattenivået, med økte bunnfradrag.

- **Stimulere til sparing**

Det er viktig å stimulere til sparing. Sparing er et viktig sikkerhetsnett for den enkelte, både i forbindelse med å ha tilstrekkelig egenkapital ved store investeringer for eksempel i bolig, sparing til egen pensjon, og for å ha buffer ved større uforutsette utgifter eller tilbakeslag i privatøkonomien. Sparing er også en avgjørende finansieringskilde for finansnæringen, slik at denne i sin tur kan drive utlånsvirksomhet til næringsvirksomhet og privathusholdninger. Sparing bidrar også til den finansielle stabiliteten i samfunnet. Skattesystemet bør inneholde incentiver som bidrar til sparing. Ulike spareformer bør i utgangspunktet beskattes likt/nøytralt, men av samfunnsmessige hensyn bør det gir stimulans til sparing til egen bolig, og til oppfølging

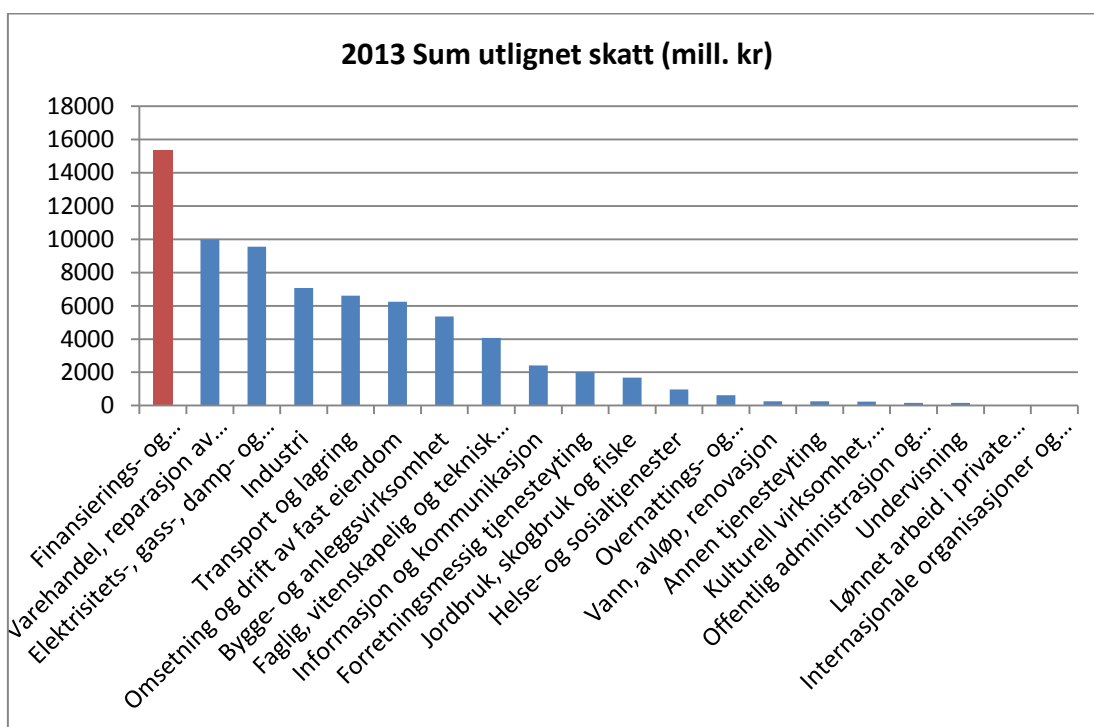
av det brede politiske forliket om pensjonsreformen.

- **Kompetanse og miljø**

Samfunnet som helhet har også andre elementer som hensyntas i utformingen av skattesystemet. Hensyn til kompetansenivå, kvalifisert arbeidskraft, og blant annet miljøhensyn har innvirkning på skatteregler. Finans Norge støtter et avgiftssystem som stimulerer til det grønne skiftet, og ordninger som gir incentiver til utdanning, forskning og utvikling.

6. Vedlegg

Finansnæringens skattebidrag

Statistisk Sentralbyrå: Tabell: 07603: Alle selskaper. Skattegrunnlag, skatter og skattefradrag, etter næring (SN2007)

Finansnæringen representerer 3 prosent av sysselsettingen og 7 prosent av verdiskapningen i Norge. Allikevel er finanssektoren den næringen som betaler mest skatt både forholdsmessig og nominelt. Dette skyldes blant annet at selskapsskatten har særlig betydning for finanssektoren. Industri og varehandel beskattes for en stor del på arbeidskraften, mens finanssektoren i større grad beskattes på overskuddet. (se tabell under).

Tabell 9.1 Inntekt og skatt fra utvalgte næringer. Mill. kroner (løpende)

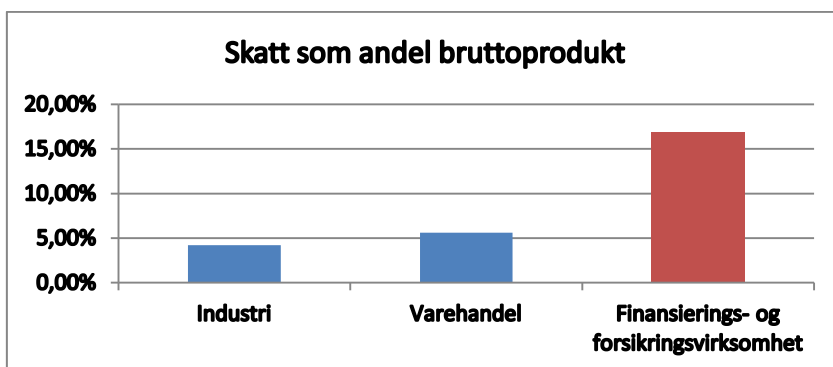
	Industri		Varehandel mv.		Finansierings- og forsikrings- virksomhet	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Bruttoprodukt	180 504	188 171	190 035	189 183	101 473	118 031
Skattbar inntekt	42 912	29 964	44 648	38 720	34 551	70 923
Total utlignet skatt	11 696	7 974	12 476	10 780	9 703	19 897
Skatt som andel av bruttoprodukt	6,2	4,2	6,6	5,6	9,6	16,8
Antall aksjeselskap	12 146	12 417	42 381	44 020	15 732	16 127
Antall i skatteposisjon	5 341	5 424	18 320	18 592	5 551	5 870

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kilde: NOU 2014:3, Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi

Som tabell 9.1 i Scheel-utvalgets utredning viser, utgjorde selskapsskatten målt som andel av bruttoproduktet hele 16,8 prosent i finansnæringen i 2012. Til sammenligning var tilsvarende tall 4,2 prosent i industrien og 5,6 prosent i varehandelen.

Som tabellen under viser, er den skattemessige belastningen for finansierings- og forsikringsvirksomhet hele fire ganger så stor som for industrien, og tre ganger så stor som for varehandelen.

Kilde: NOU 2014:3, Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi